

יד מהרש"א

מסכת פסחים

פרק מי שהי'

צב: -- צט.

May 8, 2014

© Yechezkel Folger 2014

מפתח

דף צב:	3
תד"ה אלו פטורין.....	3
תד"ה הכי נמי אונן.....	5
דף צג:	7
רש"י ד"ה הא ר' יהודה ור"ש דאמרי רשות.....	7
דף צה:	8
תד"ה ה"ג בכל הספרים ובא"ד דתרוייהו ותוספות דף צג: ד"ה וקאמרת.....	8
תד"ה דאי בעי למיעבד.....	14
תד"ה אלא למה נאמר דרך רחוקה.....	17
דף צו:	19
תד"ה וקאמרת שוחטין.....	19
דף צז:	20
תד"ה כל היישוב.....	20
דף צח:	23
תד"ה ואין דרך.....	23
תד"ה מה להלן.....	23
דף צה:	23
ד"ה לא תוציא.....	23
בא"ד בכיצד צולין.....	23
תד"ה בכללי.....	23
דף צה:	24
תד"ה פסח שני.....	24
תוספות ד"ה בכללי.....	24
תוספות ד"ה פסח שני.....	24
תד"ה טעון לינה.....	24
בא"ד ר' יהודה אומר.....	24
דף צו:	25
רש"י ד"ה מהלן וד"ה שיהיו וגמרא אלא הזה.....	25
תד"ה בן נכר.....	27
תד"ה אבל אתה.....	28
רש"י ד"ה כדרבה.....	30
דף צו- צז:	31
סוגיא דפסח אבוד.....	31
דף צז:	41
תד"ה המפריש.....	41
תד"ה ויביא בדמלי.....	41
דף צח:	42
רש"י ד"ה שמע מינה יש דיחוי בדמים.....	42
רש"י ד"ה הפסח שנתערב בג' זבחים.....	43
תוס' בד"ה ש"מ דחוי.....	43
בד"ה וש"מ יש דחוי כו'.....	43
רש"י בד"ה אם.....	43
בד"ה ושלהן.....	43
תוספות בד"ה ופטורין.....	44

דף צב:

תד"ה אלו פטורין

תוס' בד"ה אילו פטורין כו' דטמא מת בז' שלו א"כ אמאי פטור מכרת כו' עכ"ל ק"ק כיון דלמ"ד נמי אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ חייב כרת אם לא טבל ועשה בראשון אמאי א"ל משה אם לא תטבילו תדחו לפסח שני כמ"ש התוס' לעיל טפי הל"ל להו דחייבי' לטבול היום ויעשו פסח ראשון דאם לא תטבלו תתחייבו כרת ודו"ק:

[דף צג עמוד א] בפרש"י בד"ה ר"ע כו' דהכי שמעינן לעיל דאמר מישאל ואלצפן הו' שחל ז' כו' עכ"ל כן הוא בפרש"י הישנים וכ"כ התוס' בפרק הישן דכן הוא גרסת קצת הספרים לעיל פרק האשה רב ס"ל כר"ע דאמר מישאל ואלצפן היו שחל ז' שלהן להיות בע"פ מיהו כתבו שם דאותה גירסא ליתא אלא ר"י כו' ע"ש בתוס' וכמ"ש הכא וק"ל:

1) First הקדמה

- a) "ויהי אנשים אשר היו טמאין לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא"
- b) ונדחו לפסח שני

2) Second הקדמה

- a) Because פסח on קרבן פסח can be brought only לפי אכלו a person can't bring a פסח on קרבן if he won't be able to eat the קרבן that night
- b) It follows that on ערב פסח there can be no שחיטה זריקה for a שחל ז' who isn't eligible to do טבילה and הזאה and won't be able to eat the קרבן that night

3) Third הקדמה

- a) שאלה
 - i) can a פסח be brought for a שחל ז' before his טבילה and הזאה or טבילה טמא before his טבילה
 - ii) In short is the דין that "שוחטין וזורקין לטמא שרץ"
- b) תשובה
 - i) אין שוחטין וזורקין לטמא שרץ רב
 - (1) Because the פסוק of ויהי אנשים that were נדחה to פסח שני and for whom there was no שחיטה or זריקה on ערב פסח deals also with שחל ז' and טמא שרץ
 - (2) Those who disagree with רב and say שוחטין וזורקין לטמא שרץ ולטמא מת שחל ז' hold that the פסוק deals only with שחל ז' and טמא שרץ

4) Fourth הקדמה

- a) תוספות דף צ: ד"ה שחל שביעי שלו
 - i) רב to קשיא
 - (1) if טמא שרץ and טמא מת שחל ז' deals also with ויהי אנשים

(2) why did משה tell them to bring פסח שני when משה could have told them instead to do טבילה והזאה so that they could bring פסח ראשון that night

ii) תירוצ

(1) משה in fact told them that unless they did טבילה והזאה they would have to bring פסח ראשון instead of פסח שני

5) תוספות as explained by משנה

a) a person who is טמא can't bring פסח ראשון and brings פסח שני instead

b) and he's not בכרת for not bringing פסח ראשון

6) תוספות

a) It must be that the משנה holds that טמא שרץ על זורקין וזורקין על טמא שרץ and the משנה deals only with טמא מת בששי שלו

b) Because if the משנה holds that "אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ" and deals also with טמא מת בשביעי שלו and טמא שרץ

i) I can accept that the משנה teaches that טמא שרץ and a טמא מת בשביעי שלו are פסח שני to נדחין

ii) But we'd have this קשיא

(1) why does the משנה say that טמא שרץ and טמא מת בשביעי שלו are פטור מכרת

(2) when they should be חייב בכרת for not having done הזאה and טבילה to make themselves קרבן פסח ראוי

7) מהרש"א

a) תוספות to קשיא

i) Since תוספות holds that רב who says that טמא שרץ על זורקין וזורקין על טמא שרץ there's a חוב כרת for טמא שרץ and טמא מת בשביעי שלו for not doing טבילה והזאה on רב פסח

ii) When תוספות said earlier that רב holds that משה told the אנשים טמאים לנפש who were טמאי מת בשביעי שלהן that "if you don't do טבילה today you'll miss פסח פסח and you'll have to bring פסח שני"

iii) why didn't תוספות add that משה also told them "and for not doing טבילה today you'll be חייב כרת"

תד"ה הכי נמי אונן

בד"ה ה"נ אונן כו' וא"ת מה בין אונן למזיד ושוגג דאם הוא מזיד כו' ואם הוא שוגג כו' עכ"ל כן הוא בנוסחת התוס' שלפנינו אבל קשה היאך ס"ד לאוקמא באונן שוגג דא"כ מה תיקן רב ששת דאכתי תקשי מכלל דאי בעי עביד והרי שוגג וי"ס שמחקו (ענין) שוגג מדברי התוס' וכצ"ל וא"ת מה בין אונן למזיד דאם הוא מזיד היינו מזיד וי"ל דתנא תרי כו' וק"ל:

1) משנה

a) רישא

- i) If a person didn't bring פסח ראשון because he was טמא or בדרך רחוקה he brings a פסח ראשון and isn't בכרת for not bringing פסח שני

b) סיפא

- i) If a person didn't bring פסח ראשון because he was a שוגג or an אונס he brings a פסח ראשון and is בכרת for not bringing פסח שני

2) גמרא

a) רב נחמן

- i) a person who's בדרך רחוקה doesn't have to bring a פסח ראשון but he can arrange for a פסח ראשון to be brought for him anyway

- ii) in other words "אי עביד הורצה"

b) רב ששת

- i) A person who's בדרך רחוקה can't arrange for a פסח ראשון to be brought for him

- ii) In other words "אי עביד לא הורצה"

c) רב ששת to קשיא

- i) The רישא of the משנה says that a טמא or בדרך רחוקה מי שהי' brings a פסח שני if לא עשה פסח ראשון

- ii) There's a משמעות from these words that אי עביד הורצה

iii) Now

- (1) This משמעות can't apply to טמא because כולי עלמא agree for טמא that אי עביד לא הורצה

- (2) So it must be that the משמעות of אי עביד הורצה applies to מי שהי' בדרך רחוקה

d) רב ששת by תירוץ

- i) although the משנה in the רישא doesn't mention אונן outright the רישא still refers to an אונן

- ii) and it's for אונן – and not for בדרך רחוקה – that there's a משמעות that אי עביד הורצה

e) רב אשי

- i) Here's proof that supports רב ששת that the משנה refers to persons it doesn't mention outright
 - (1) The משנה says there can be a כרת for cases listed in the סיפא and lists שוגג and אונס in the סיפא
 - (2) But
 - (a) why would there be כרת for a שוגג whose שוגג-mistake prevents him from bringing a קרבן
 - (b) and why would there be כרת for an אונס who can't bring a קרבן
 - (3) So it must be that the סיפא applies to a מזיד who's not directly mentioned in the משנה and who could have brought ראשון and didn't
 - ii) So it's not surprising that the משנה in the רישא also deals with אונן who's not directly mentioned
- 3) תוספות
- a) קשיא
 - i) The אונן to which the משנה refers and for whom there's a משמעות of אי עביד according to רב ששת is either a שוגג and has a דין שוגג or a מזיד and has a דין מזיד
 - ii) why does רב ששת say that the משנה refers to אונן as a separate case
- 4) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) How could תוספות in its קשיא even consider that the אונן is a שוגג
 - ii) Since for an אונן who's a שוגג his שוגג-mistake prevents him from even thinking about bringing a קרבן so the משמעות of אי עביד הורצה can't apply to him
 - b) תירוץ
 - i) must be that the correct גרסא in the קשיא of תוספות is that תוספות understood that
 - (1) רב ששת says the משנה deals with an אונן who's במזיד and it's for this אונן that there's a משמעות in the משנה that אי עביד הורצה
 - (2) and תוספות asks only why the משנה needs to refer to אונן separately from סתם מזיד

דף צג.

רש"י ד"ה הא ר' יהודה ור"ש דאמרי רשות

בד"ה הא ר' יודא ור"ש דאמרי רשות עכ"ל לשון רשות מגומגם לר"ש דבשני אפי' רשות
ליכא כיון דבשני אפי' טפילה אשה אינה לר"ש כדמוכח לעיל דמוקי ברייתא דקתני שני
רשות כר' יודא ולא מוקי לה כר"ש וק"ל:

דף צג.

תד"ה ה"ג בכל הספרים ובא"ד דתרווייהו ותוספות דף צג: ד"ה וקאמרת

בסיוע אליעזר מנחם פאלגער

תוס' בד"ה ה"ג בכל כו' ומיתני התם אפלוגתא דר"א ור"ע ומייתי כו' עכ"ל ור"ל אפלוגתא דר"א ור"ע דפליגי לקמן במתני' איזו דרך רחוקה מן המודיעים כו' דברי ר"ע רא"א כו' וק"ל:

בא"ד דתרווייהו חזו בשעת אכילה ולא חזו בשעת שחיטה כו' עכ"ל [הוא] לפי מ"ש התוספות לעיל דרב נחמן מצי סבר כרבי יודא והא דחזי בשעת אכילה בדרך רחוקה היינו ע"י סוסים ופרדים כמ"ש התוס' לעיל אבל מדברי התוס' לקמן בד"ה לרב יודא ל"ק כו' נראה שלא כתבו הכא דתרווייהו חזו בשעת אכילה אלא אי סבר רב נחמן כעולא בהא אבל לרב יודא דסבר דלא חזו בשעת אכילה לא לגמרי מדמה ר"ע דרך רחוקה לטמא ע"ש ודו"ק:

תוס' בד"ה וקאמרת שוחטין כו' לאלומי' פירכא הוא דקאמר הכי כו' ה"מ למפרך מטבו"י דלכ"ע כו' עכ"ל ק"ק דהא אי הוה סבר אין שוחטין כו' היינו ע"כ משום דטמא שרץ דחיייה רחמנא דכתיב כו' דמי לא עסקינן שחל ז' כו' כדלקמן ובפרק האשה וא"כ אית לן למילף דרך רחוקה מטמא שרץ מהאי היקשא דר' עקיבא ולא הוה תיקשי לן ע"כ מטבו"י וכמו שהקשו התוס' לקמן לרב יודא ואימא דלא ניתא ליה לרבה כתירוץ שכתבו התוס' לרב יודא וק"ל:

1) First הקדמה

- a) Based on the פסוק of פסוק לפי אכלו a person can't bring a קרבן פסח if he won't be able to eat the קרבן the night of פסח

2) Second הקדמה

- a) קרא
 - i) "איש איש כי יהי' טמא לנפש או בדרך רחוקה"

3) Third הקדמה

- a) In prior דיבורים we established that
 - i) For the פסוק דאמר that "שוחטין וזורקין על טומאת שרץ" the פסוק deals only with טמא מת בששי שלו
 - ii) For the פסוק דאמר that "אין שוחטין וזורקין על טומאת שרץ" the פסוק deals also with טמא שרץ and טמא מת בשביעי שלו
- b) קרבן agree that שוחטין וזורקין for a טבול יום even though he's not fit to eat קרבן שעת שחיטה at פסח

4) Fourth הקדמה

- a) אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ and רב יהודה ר' עקיבא
- b) שוחטין וזורקין על טמא שרץ and רב נחמן

5) Fifth הקדמה

a) משנה דף צג:

i) מן המודיעים ולחוץ means בדרך רחוקה ר' עקיבא

(1) We'll establish in the next הקדמה that there's a מחלוקת of אמוראים on the precise שיטה of ר' עקיבא

(2) חוץ לאיסקופת העזרה means בדרך רחוקה ר' אליעזר – note that a person can arrive from this "דרך רחוקה" even during שעת שחיטה

b) דף צג: at גמרא

i) ר' עקיבא for דרך רחוקה and רב יהודה disagree on what distance counts as עולא

(1) עולא

(a) דרך רחוקה means a דרך from which a person can't arrive in ירושלים at שעת שחיטה

(2) רב יהודה

(a) דרך רחוקה means a דרך from which a person can't arrive in ירושלים even at שעת אכילה

(b) and this distance counts as דרך רחוקה even if the person can arrive סוסים ופרדים if he uses בשעת אכילה

2) Sixth הקדמה

a) דף צב: at גמרא

i) אי עביד לא הורצה that טמא רב נחמן and רב ששת agree for

ii) מי שהוא בדרך רחוקה דין applies to רב ששת the same

iii) אי עביד הורצה that מי שהוא בדרך רחוקה רב נחמן says for

3) Seventh הקדמה

a) ד"ה ורב נחמן אמר הורצה at דף צב: at תוספות

i) שאלה

(1) Now

(a) If רב נחמן agrees with עולא that a person who's בדרך רחוקה can arrive בשעת אכילה we understand that לפי אכלו doesn't apply

(b) So רב נחמן can say אי עביד הורצה for עולא

(2) But is it also correct that

(a) if רב נחמן agrees with רב יהודה that a person who's בדרך רחוקה can't arrive even בשעת אכילה then the פסוק of לפי אכלו will apply and won't permit a קרבן to be brought

(b) So רב נחמן can't say אי עביד הורצה for רב יהודה

ii) תשובה

- i) since דמיא להדדי לגמרי רב יהודה himself says that דרך רחוקה and טמא aren't similar because it's a סברא that only ביכנס בשעת אכילה is similar to טמא and can support a היקש for עקיבא ר' against the שיטה of אליעזר ר'
- ii) It follows that
- (1) when דף צג. on תוספות says that רב נחמן holds that for עקיבא ר' we compare דרך רחוקה and טמא because both are בשעת אכילה
- (2) it must be that תוספות holds that רב נחמן agrees with עולא and that's why דמיא להדדי
- 8) דף צג. at גמרא of המשך
- a) עולא to רבה by קשיא
- i) Since עולא says שרץ וזורקין אטמא שרץ and for שובטין וזורקין שלו who can be בשעת אכילה at חזו
- ii) say also the same as רב יהודה that a person doesn't count as being רחוקה as being he can arrive and be חזו at אכילה
- 9) ד"ה וקאמרת at דף צג. at תוספות
- a) קשיא
- i) why does the גמרא imply that there is a קשיא for עולא only if he holds שובטין וזורקין אטמא שרץ
- ii) even if עולא held that שובטין וזורקין על טמא שרץ we could ask a קשיא to עולא from טבול יום where all agree that שובטין וזורקין לטבול יום because the טבול יום will be חזו at אכילה
- 10) ד"ה וקאמרת at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't תוספות answer its קשיא this way
- (1) שובטין וזורקין על טמא שרץ only because עולא holds עולא asked his קשיא רבא
- (2) Because
- (a) if עולא had held that שובטין וזורקין על טמא שרץ even though he's חזו בשעת אכילה
- (b) עולא would have relied on the היקש of עקיבא ר' to teach that the תורה is also דוחה a person who's רחוקה even if he can arrive בשעת אכילה
- (c) And because of the strength of this היקש it wouldn't be relevant that שובטין וזורקין על טבול יום
- b) תירוץ Possible
- i) We've seen that רב יהודה doesn't rely on the היקש because כל כך לא דמיא
- c) תירוץ Possible dismissed

- i) עולא could have said that he disagrees with the סברא of רב יהודה and does rely on the היקש

תד"ה דאי בעי למיעבד

בד"ה דאי בעי למעבד כו' מדקאמר לפוטרו מהכרת משמע כו' ומ"ד הורצה כו' עכ"ל. הכא בברייתא ליכא לאוכחי כמ"ש התוס' לעיל במתניתין דאי סבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אמאי פטור מכרת דאימא דקושטא דברייתא ס"ל דחייב כרת בטמא ולא קאמר לפוטרו מכרת אלא בדרך רחוקה משא"כ במתני' דקתני פטורין בל' רבים דמשמע דקאי נמי אטמא ולעיל במתני' ליכא לאוכחי כי הכא דמדקתני מכרת פטור הא אם זרק הורצה ומ"ד הורצה אסיקנא דסבר שוחטין כו' דאיכא למימר שפיר כמ"ש ר"י לקמן דאימא דמתני' סבר לא הורצה ולא קתני פטורין אלא איידי דתני חייבין משא"כ הכא בברייתא דלא קתני כלל חיובא וק"ל:

בא"ד אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מכרת כו' עכ"ל ר"ל למאי דס"ד הא דקתני לפוטרו מכרת קאי נמי אטמא ואהא פריך כיון דאפי' אי בעי למעבד לא עביד לא אצטריך בברייתא למתני פטור מכרת אבל קרא דטמא אצטריך לאיש נדחה כו' וק"ל:

1) First הקדמה

- a) Based on לפי אכלו a person who can't eat a פסח at קרבן פסח can't bring a קרבן פסח

2) Second הקדמה

- a) קרא
i) איש איש כי יהי' טמא לנפש או בדרך רחוקה וגו'

3) Third הקדמה

- a) משנה
i) תוספות as explained by רישא
(1) a person who didn't bring פסח ראשון because he was טמא or בדרך רחוקה or טמא brings פסח שני and isn't בכרת for not bringing פסח ראשון

b) סיפא

- i) Others also bring פסח שני but are בהכרת חייבין

4) Fourth הקדמה

- a) ד"ה אלו פטורין at דף צב: at תוספות

i) קשיא

(1) If the משנה holds that אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ על

- (a) the טמא in the פסוק applies also to שרץ who after הזאה מת בשביעי שלו טובל if he's טובל who if he's טובל at night and also to שרץ טובל at night becomes טובל at night באכילה וטבילה

- (b) why does the משנה say בהכרת אלו פטורין when the person could have done טבילה והזאה

ii) תירוץ

אין הכי נמי (1)

(2) The קשיא proves that the משנה holds that שרץ על טומאת שרץ so that the פסוק deals only with שרץ where טמא מת בשמי שלו wouldn't have availed and that's why there's no כרת

5) Fifth הקדמה

a) In the prior דיבור we established that רב נחמן who says אי עביד הורצה for מי שהי' קרבן פסח חזו to eat פסח בדרך רחוקה at night

6) גמרא as explained by the ברייתא

a) אלו שעושין את השני הזבין ומצורעין וכו' השוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ושהי' בדרך רחוקה

b) And even though even a מזיד brings שני פסח

i) the פסוק needs to mention that טמא brings a שני פסח to teach that "אלו בעי' "אי עביד לא הורצה" – למיעבד בראשון לא שבקינן ליי"

ii) and the פסוק needs to mention בדרך רחוקה מי שהי' to teach that מהכרת

7) תוספות

a) Since the ברייתא says that a person who's בדרך רחוקה is פטור מכרת it's משמע that the ברייתא holds that זרק הורצה אי זרק הורצה and that the person is פטור מכרת if he nevertheless isn't עביד

b) And based on the הקדמות the דין that אי עביד הורצה in turn proves that the ברייתא holds that שרץ על טמא שרץ

8) ד"ה דאי בעי at מהרש"א

a) קשיא

i) Why doesn't תוספות derive that the ברייתא holds שרץ על טמא שרץ the same as we derive this דין from the משנה

ii) Namely if the ברייתא had held that שרץ על טמא שרץ the ברייתא would have held that the פסוק deals also with שרץ על טמא מת בשביעי שלו and טמא שרץ – both of whom ought to be כרת for not doing טבילה והזאה

b) תירוץ

i) This is no proof because it's possible that the ברייתא says פטור מכרת with a לשון יחיד and can mean that the פטור applies only בדרך רחוקה מי שהי' and not to טמא שרץ and טמא מת בשביעי שלו

ii) Contrast the משנה that uses a לשון רבים of פטורין to teach that all cases in the פטור מכרת including טמא רישא

c) קשיא

i) Why doesn't תוספות rely on the מהלך of the ברייתא to prove that the משנה holds שרץ על טמא שרץ

- ii) Namely since the משנה says מכרת פטורין this implies that אם זרק הורצה which in turn proves that שוחטין וזורקין על טמא שרץ
- d) תירוץ
 - i) the משנה possibly holds לא הורצה אי עביד לא and says מן הכרת only because the סיפא says בכרת חייבין בכרת
 - ii) note that this מהלך isn't possible for the ברייתא that has no סיפא that deals with cases that are בכרת חייבין בכרת
- 9) תוספות of המשך
 - a) קשיא
 - i) We've established that the ברייתא holds that על טומאת שרץ שוחטין וזורקין על טומאת שרץ
 - ii) And as explained for the משנה this proves that by טמא the ברייתא means טמא מת and that's why בששי שלו הזאה don't avail and the failure to do הזאה doesn't result in כרת
 - iii) Now
 - (1) for טמא מת בששי שלו there can be no אכילה at night and we've established from לפי אכלו that no קרבן פסח can be brought for a person who can't eat it
 - (2) So why does the גמרא say that טמא in the פסוק is needed to teach that אי בעי למיעבד לא שבקינן לי
 - b) תירוץ as explained by מהרש"א
 - i) The גמרא realized that טמא isn't needed to teach that אי בעי לא עביד
 - ii) The גמרא asked that given that אי בעי לא עביד why does the ברייתא need to teach that פטור מכרת and the גמרא then answered that the ברייתא needs to teach a בדרך רחוקה for פטור מכרת
 - c) קשיא
 - i) but then the גמרא hasn't answered why the פסוק needs to mention טמא
 - d) תירוץ
 - i) we derive from טמא that אין צבור נידחין
 - ii) the פרטים of this לימוד aren't relevant here

תד"ה אלא למה נאמר דרך רחוקה

בד"ה אלא למה כו' אצטריך למכתב דלא נימא כיון דלא חזי בראשון כו' וסבר כרבי נתן כו' עכ"ל ר"ל דלא נימא דה"ל טמא ודרך רחוקה דלא חזי בראשון כמו גר שנתגייר בין ב' פסחים וקטן שנולד בין ב' פסחים דלא ליעבד שני כלל קמ"ל קרא דעביד בשני בטמא ודרך רחוקה דבכה"ג הוי שני תשלומין דראשון אף על גב דלא הוי חזי בראשון וק"ק דמה תירץ רשב"א דאכתי ברייתא דקתני דאצטריך דרך רחוקה לפוטרו מן הכרת לא אתיא כרב יודא דלדידי' לא אצטריך כיון דלא חזי לאכילה וי"ל דע"כ בלאו הכי הך ברייתא דלא כרב יודא דע"כ הך ברייתא ס"ל דשוחטין על טמא שרץ כמ"ש התוספות לעיל ורב יודא ס"ל דאין שוחטין על טמא שרץ והוא דוחק דבהך מלתא דזורקין על טמא שרץ או לא איכא תנאי דפליגי אבל בהך מילתא דיכול ליכנס בשעת שחיטה או בשעת אכילה לא מצינו תנאי דפליגי ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) Based on לפי אכלו a person who can't eat a פסח at קרבן פסח can't bring a קרבן פסח

2) Second הקדמה

- a) פסוק
i) איש איש כי יהי' טמא לנפש או בדרך רחוקה

3) Third הקדמה

- a) For עקיבא ר' according to רב יהודה a person is בדרך רחוקה if he can't arrive at שעת אכילה

4) Fourth הקדמה

- a) ר' נתן says that if a גר was נתגייר between פסח ראשון and פסח שני he doesn't bring because פסח שני is תשלומין דראשון and at the time of ראשון the גר was not yet נתגייר

5) ברייתא

- a) שאלה
i) Since even a מזיד brings שני פסח why does the פסוק need to say that מי שהי' פסח שני בדרך רחוקה brings a פסח שני
b) תשובה
i) To teach that there's no כרת for a person who doesn't bring פסח ראשון because he was בדרך רחוקה

6) תוספות

- a) קשיא
i) For רב יהודה a person who's בדרך רחוקה won't arrive בשעת אכילה and based on לפי אכלו no קרבן can be brought for him
ii) why does the פסוק need to teach מהכרת פטור for this person

- b) מהרש"א as explained by תירוצ' as explained by
- i) בדרך רחוקה says the פסוק says רב יהודה to teach that a person who was רחוקה can bring פסח שני and
- (1) we don't say that because he was "unfit" to bring ראשון we treat him the same as a שנתגייר after ראשון
- (2) and instead say that he can bring תשלומין דראשון even though he couldn't bring a קרבן in ראשון
- 7) מהרש"א
- a) קשיא
- i) תוספות has explained why רב יהודה needs רחוקה but the ברייתא itself says כרת פטור from רחוקה
- ii) So the ברייתא obviously doesn't follow the שיטה of רב יהודה and holds a person can count as רחוקה בדרך even if he can arrive בשעת אכילה
- b) תירוצ' בדוחק
- i) It's correct that the ברייתא doesn't follow the שיטה of רב יהודה
- (1) But this isn't surprising because we know the ברייתא disagrees with רב יהודה on another דין anyway
- (2) namely
- (a) the ברייתא must hold that שוחטין וזורקין אטמא שרץ for the same reason set out for the משנה in גרסינן on תוספות ד"ה הכי גרסינן in משנה
- (b) yet רב יהודה says at דף צד. that שוחטין וזורקין אטמא שרץ
- c) קשיא
- i) We can accept that רב יהודה says שוחטין וזורקין אטמא שרץ contrary to the ברייתא because we established in a prior דיבור that עקיבא ר' himself also holds that שוחטין וזורקין על טמא שרץ
- ii) but it is a קשיא to רב יהודה no תנא supports רב יהודה and says that a person is רחוקה only if he can't arrive even at שעת אכילה

דף צג:

תד"ה וקאמרת שוחטין

[דף צג עמוד ב] בפרש"י בד"ה בשעת אכילה כו' עבדו הרחקה ואמרו עד חצות לר"ע ולר"א דאורייתא עד חצות כו' עכ"ל כצ"ל:

תוס' בד"ה וקאמרת שוחטין כו' לאלומי' פירכא הוא דקאמר הכי כו' ה"מ למפרך מטבו"י דלכ"ע כו' עכ"ל ק"ק דהא אי הוה סבר אין שוחטין כו' היינו ע"כ משום דטמא שרץ דחיייה רחמנא דכתיב כו' דמי לא עסקינן שחל ז' כו' כדלקמן ובפרק האשה וא"כ אית לן למילף דרך רחוקה מטמא שרץ מהאי היקשא דר' עקיבא ולא הוה תיקשי לן ע"כ מטבו"י וכמו שהקשו התוס' לקמן לרב יודא ואימא דלא ניתא ליה לרבה כתירוץ שכתבו התוס' לרב יודא וק"ל:

עיין לעיל בד"ה הכי גרסינן ובא"ד דתרוייהו

דף צד.

תד"ה כל היישוב

[דף צד עמוד א] בד"ה כל היישוב כו' ובמס' תמיד משמע דממזרח למערב כמו כו' עכ"ל לכאורה יש לדקדק דמשמעתיך דלקמן נמי מוכח דאורך עולם הוא כמו גובה של עולם ת"ק שנה דמאורך עולם פריך לרבא כפרש"י לקמן ושפי ה"ל לתוספות לאתויי נמי מההיא דחגיגה שהביא רש"י לקמן דבהדיא קאמרי' התם דגובה עולם ואורך חד שיעורא הוא אבל בתמיד איכא מאן דפליג וסבר דאורך הוא יותר מן הגובה ונראה לומר דלהכי ל"ק להו מההיא דחגיגה דלק"מ משום דאיכא למימר אורך עולם דהתם היינו נמי דאין ים אוקיינוס בכלל ומה"ט נמי ל"ק (להו) אההיא דכוש א' מס' בעולם מהא דקאמר דכל היישוב תחת כוכב אחד והרי אין מספר לכוכבים כמו שהקשו הכא משום דהך דכוש א' מס' בעולם נמי איכא לאוקמא דאין ים אוקיינוס בכלל אבל מההיא דתמיד דממזרח למערב כמו מן השמים לארץ מוכח דמקצה שמים ועד קצה שמים וים אוקיינוס בכלל מדקאמר התם תדע שהרי חמה במזרח או במערב הכל מסתכלים וקשי להו שפיר מהא דכל היישוב תחת כוכב א' עומד והרי אין מספר לכוכבים וע"ז באו להוכיח עוד דהך דת"ק שנה ע"כ דים אוקיינוס בכלל הוא דאל"כ תקשי דגם חשבון של ת"ק שנה פליג אחשבון דכוש א' מס' בעולם דחשבון של ת"ק הוא הרבה יותר מחשבון דכוש כו' וע"כ אית לן למימר דלא פליגי דחשבון של כוש איירי דאין ים אוקיינוס בכלל וחשבון של ת"ק היינו מקצה שמים ממש דה"ל ים אוקיינוס בכלל וא"כ תקשי אהך דחשבון של ת"ק מהא דכל היישוב תחת כוכב א' והרי אין מספר כו' ותו לא מידי ודו"ק:

1) תוספות

a) קשיא First

- i) A ברייתא that says "כל היישוב כולו תחת כוכב אחד יושב" is סותר a מדרש that says "כל העולם כולו שליש ימים שליש מדברות שליש יושב"
- ii) Since if the מדרש followed the ברייתא we'd see only three כוכבים while in fact we see מספר אין כוכבים

b) תירוץ

- i) ים אוקיינוס and מדרש שליש ימים isn't included in the מספר אין כוכבים

2) קשיא Second

a) The ברייתא that says "כל היישוב כולו תחת כוכב אחד יושב" is סותר a second ברייתא that says מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה

b) Here's why

- i) "כגבוה שמים מארץ כרחוק מזרח ממערב" so it follows that ת"ק שנה of מהלך is also a כרחוק מזרח ממערב

ii) Now

- (1) If כוכב אחד עומד כל היישוב תחת כוכב אחד עומד (1) אורך ישוב

(2) And since **אין מספר לכוכבים** it must be that **אורכו של עולם** is a **מהלך of כמה אלפים שנה**

3) מהרש"א to הקדמה

a) גמרא

i) "מן הארץ לרקיע מהלך ה' מאות שנה" says ר' יוחנן בן זכאי

b) רש"י

i) It's משמע that **אין מסכת** based on **אורכו של עולם כמדת גבהו** says ר' יוחנן בן זכאי where the **גמרא** says "עד סופו" **אדם הראשון מן הארץ עד לרקיע ומסוף העולם עד סופו** **הגיגה**

4) מהרש"א

a) תוספות of קשיא to קשיא

i) Why does תוספות for its second קשיא need to rely on the **חכמים** in **תמיד** who disagree there with a **דפליג** מאן

ii) תוספות should better have relied on the **מימרא** of ר' יוחנן בן זכאי in our **גמרא** and on the **סוגיא** in **הגיגה** mentioned by רש"י

b) תירוצ

i) It's possible that the **גמרא** in **הגיגה** doesn't take **ים אוקיינוס** into account

ii) While the **גמרא** in **תמיד** clearly includes **ים אוקיינוס** in its **חשבון** because the **גמרא** there speaks in terms of "ממזרח למערב כמו מן השמים לארץ" and the **גמרא** also says "תדע שהרי חמה במזרח או במערב הכל מסתכלים וכו'"

c) Note that

i) This **מהלך** also explains why תוספות doesn't also ask the following קשיא

(1) קשיא

(a) The **ברייתא** of "כל הישוב תחת כוכב אחד יושב" isn't consistent with another **ברייתא** that says that **כוש** is **בעולם** אחד מששים

(b) Since based on these **ברייתות** there ought to be no more than 60 **כוכבים** yet we see that **אין מספר לכוכבים**

ii) But

(1) the **מהלך** we set out earlier explains why תוספות doesn't ask this קשיא

(2) namely because it's possible that the second **ברייתא** doesn't take the **ים אוקיינוס** into account

5) תוספות of המשך

a) קשיא

i) "חשבון של ה' מאות שנה פליג אחשבון דכוש אחד מס' בעולם"

6) תוספות of קשיא of ביאור – מהרש"א

a) **ים אוקיינוס** is supporting its **מסקנא** that the measure of **שנה ת"ק** includes **שנה** because

- i) a distance of 500 שנה is much more than 60 times the size of כוש
- ii) so it must be that the חשבון of כוש doesn't include ים אוקיינוס while the חשבון of ים אוקיינוס does include ה' מאות שנה

דף צד:

תד"ה ואין דרך

[דף צד עמוד ב] בד"ה ואין דרך כו' והא ערל או טמא חייב בפסח ואם ימול ויטהר כו' עכ"ל לכאורה בטמא לא שייך חיוב כיון דלא מצי למיכל לאורתא כפרש"י ונראה דמשמע להו לפרש טמא דומיא דערל דחזי למיכל לאורתא כגון טמא שרץ וכדתניא בהדיא בפ' אלו דברים דערל וטמא שרץ חייבין כרת וע"כ הקשו ואם ימול הערל או יטהר הטמא שרץ ע"י טבילה יפטר וק"ל:

תד"ה מה להלן

בד"ה מה להלן כו' לא היה לו לרש"י להזכיר ואין שאת אלא אכילה דלא צריכה לכך כו' עכ"ל ר"ל דלפי הדרשה דהכא דאשמעינן דכי ירחק ממך המקום לפדותו בטהור לאו ממש הוא אלא אפילו פסיעה א' חוץ לירושלים שלא היה יכול שאתו לירושלים סגי והוה ליה שאתו כמשמעו ולא צריכה לכך לדרשה דאין שאת אלא אכילה אלא במעשר שני טמא בירושלים דיכול לפדותו כיון דאינו יכול לאוכלו בטומאה ועיין הסוגיא בפ' אלו הן הלוקין וק"ל:

דף צה.

ד"ה לא תוציא

[דף צה עמוד א] בפרש"י בד"ה לא תוציא לאו הניתק לעשה הוא עכ"ל מפירושו נראה דלא הוה גרסי' כמו שהוא בספרים שלפנינו גבי לא תוציא דדמי ליה דהאי מיפסיל בנותר והאי מיפסיל ביוצא וגבי לא יראה ולא ימצא דדמי ליה דהאי אינו לוקה דה"ל לאו שניתק לעשה והאי אינו לוקה דה"ל לאו שניתק לעשה וכן מוכח מדברי התוספות שכתבו בפרטיה קא ממעיט בל יראה כאן משמע כמו שפר"י בכל שעה דלא יראה הוה ניתק לעשה עכ"ל דמאי קאמרי משמע כפר"י הא בהדיא איתא הכי בגמרא אי גרסינן כגירסת ספרים שלפנינו וע"כ נראה למחוק כל זה מתוך ספרים וה"ג בגמ' בכלליה דלא ישאירו ממנו וגו' מאי קא מרבה ליה לא תוציא ממנו בפרטיה מאי קא ממעט ליה לא יראה ופרש"י דמאי דמשמע בברייתא לדמות ללא ישאירו דה"ל לאו שניתק לעשה היינו לרבות מכלליה לא תוציא והתוס' פירשו למעט מפרטיה לא יראה דה"ל ניתק לעשה כפר"י בכל שעה וגירסת ספרים שלנו אינו אלא פי' ר"י נכתב בגמרא ודו"ק:

בא"ד בכיצד צולין

בא"ד בכיצד צולין האוכלו הרי זה בל"ת דובשר בשדה טריפה כו' עכ"ל לא מצאתיו שם וסתם אמרו שם המוציא בשר פסח כו' האוכלו עובר בל"ת ורש"י גופי' פי' שם ה"ז בל"ת כדאמר בפ' כל שעה לא יאכל כי קודש הוא כל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו כו' ע"ש:

תד"ה בכללי

תוס' בד"ה בכלליה דמצות כו' וכל מילי ואפי' השבתת שאור ומפרטיה ממעטינן כו' ידעינן צלי אש מכלליה ומצות כו' עכ"ל כצ"ל:

דף צה:

תד"ה פסח שני

בא"ד בכיצד צולין האוכלו הרי זה בל"ת דובשר בשדה טריפה כו' עכ"ל לא מצאתיו שם וסתם אמרו שם המוציא בשר פסח כו' האוכלו עובר בל"ת ורש"י גופי' פי' שם ה"ז בל"ת כדאמר בפ' כל שעה לא יאכל כי קודש הוא כל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו כו' ע"ש:

תוספות ד"ה בכללי'

תוספות ד"ה פסח שני

[דף צה עמוד ב] בד"ה פסח שני כו' אמאי אצטריך הא לא מרבינן מככל כו' עכ"ל יש לדקדק דעדיפא ה"ל להקשות לעיל למ"ד דפסח שני טעון לינה ואמאי הא לא מרבינן ליה מככל חוקת הפסח כיון שאינו מצוה שעל גופיה גם קשה בעיקר תמיהתם ומאי קושיא ואימא דסד"א פסח שני טעון לינה משום דלא גרע ממביא קרבנו בימות החול דבעי לינה ולכך אצטריך ליה למעוטי דגרע משאר קרבן כיון דאינו אלא תשלומין דראשון וכמ"ש התוס' לקמן ויש ליישב בדוחק:

תד"ה טעון לינה

בד"ה טעון לינה פי' יום א' וילך יום שני עכ"ל משמע דלא כפרש"י בשמעתין אלא דבאו לדור בירושלים כל יום טוב ראשון גם ליל מוצאי יום טוב ולמחר בתה"מ ילך ועיין בזה בפרש"י ותוס' בפ' לולב וערבה ובפ' דם חטאת ובפרש"י בחומש וק"ל:

בא"ד ר' יהודה אומר

בא"ד ר' יודא אומר יכול יהא פסח שני כו' משמע לינה בלבד שאחר הבאת קרבנו כו' כצ"ל:

דף צו.

רש"י ד"ה מהלן וד"ה שיהיו וגמרא אלא הזה

[דף צו עמוד א] בפרש"י בד"ה מה להלן כו' וכי היכי דלדורות בתמיד בעי ביקור ה"ה ודאי לפסח דורות עכ"ל השתא דס"ד דזה לאו מיעוטא היא לתמיד ה"ה דלא ממעט פסח דורות אבל למאי דמסיק דשאני התם דכתיב תשמרו ולכך לא ממעטינן ליה מהזה שפיר הוה מצינן למימר דהזה ממעט פסח דורות אי לאו דאיכא נמי ביה קרא ועבדת וק"ל:

בד"ה שיהיו כל עבודות של חודש הזה כזה כל פסחי דורות הוקשו זה לזה כו' עכ"ל לכאורה אין זה מובן כיון דאכתי לא ידעינן בשום פסח דורות דבעי ביקור מג"מ אם הוקשו זה לזה ויש ליישב דפסחי דורות דנקט רש"י בפירושו ר"ל בכללו גם פסח מצרים שהיה גם בחודש הזה ואליו הוקשו כל שאר פסחי דורות לענין ביקור וק"ל:

גמרא אלא הזה ל"ל לכדר"א ב"ע ור"ע כו' ק"ק דמשמע מתוך הסוגיא דמועבדת לא מרבינן אלא פסח ראשון אמאי לא נימא נמי הכא דאתא הזה למעט פסח שני ואם נאמר כיון דכתיב בפסח שני לא ישאירו ממנו עד בקר ע"כ דאכילתו בלילה א"כ לא אצטריך להכי ועבדת בפסח ראשון דכ"ש הוא כמו שהקשו התוס' גבי אבל אתה שובר בפסח דורות ת"ל ועבדת כו' ודו"ק:

1) פסוקים

a) קרבן פסח

- i) דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו {מקחו מבעשור}
- ii) והי' לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה {ביקור ד' ימים}
- iii) ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה

b) קרבן תמיד

- i) את קרבני לחמי ... תשמרו להקריב לי במועדו

2) ברייתא דבן בג בג

- a) We derive that תשמרו-למשמרת of גזירה שוה from ביקור ד' ימים קרבן תמיד needs

3) ד"ה מה להלן at מהרש"א as explained by רש"י

- a) The ביקור requires פסח דורות that ריבוי without any גמרא at this point assumes the same as תמיד

4) Second ברייתא

- a) פסח but מקחו בעשור "זה פסח מצרים" is that teaches that מיעוט is בעשור לחדש הזה מקחו בעשור דורות isn't

5) גמרא

- a) בן בג בג of ברייתא to קשיא

- i) Why don't we use מיעוט to teach from עשר עשר למשמרת עד ארבעה עשר {קרבן תמיד} טעון ביקור" that יום לחדש הזה "זה פסח מצרים טעון ביקור ד' ימים ואין אחר

6) ד"ה מה להלן at מהרש"א as explained by רש"י

- a) The גמרא means also to ask why the same מיעוט isn't used to be ממעט ביקור from פסח דורות
- 7) גמרא of the המשך
- a) תירוץ
- i) Because of the גזירה שוה mentioned earlier we're not דורש the מיעוט for תמיד
- ii) And we're not דורש the מיעוט for פסח דורות because of a ריבוי from ועבדת את שיהיו כל העבודות חדש זה כזה that teaches העבודה הזאת
- iii) and we instead apply the מיעוט of הזה to teach that there's no ביקור for פסח שני
- 8) ד"ה מה להלן at מהרש"א of המשך
- a) Note that once the גמרא recognizes that a special ריבוי is needed to teach why הזה isn't ממעט ביקור for תמיד
- b) The גמרא realizes that a similar ריבוי is needed to explain why הזה isn't ממעט ביקור for פסח דורות
- 9) ד"ה שיהא כל העבודות של חדש הזה כזה at רש"י
- i) "כלומר כל פסחי דורות הקשו זה לזה"
- 10) ד"ה שיהיו at מהרש"א
- a) רש"י to קשיא
- i) Once there is a מיעוט that applies to פסח דורות what does ועבדת accomplish by comparing all פסחי דורות to each other
- b) תירוץ
- i) פסח מצרים of הזה also includes עבודות of רש"י
- 11) גמרא of the המשך
- a) קשיא
- i) Why aren't we דורש that הזה is ואכלו את הבשר בלילה הזה that ממעט פסח דורות isn't נאכל בלילה
- b) תירוץ
- i) Here too we rely on the ריבוי of ועבדת and we apply the הזה to a דרשה of ר' whose details aren't relevant here
- 12) ד"ה אלא הזה למה לי at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't the גמרא here apply the מיעוט of הזה to פסח שני the same as the סוגיא did for ביקור earlier in the גמרא
- b) תירוץ
- i) For פסח שני a פסוק says ולא ישאירו ממנו עד בקר so it's obvious that there's a דין פסח שני at night for אכילה

c) קשיא

i) Then it's a שכן כל that פסח ראשון לדורות is נאכל בלילה so why does the גמרא need to rely on ועבדת

ii) Note that תוספות itself asks the following similar קשיא in ד"ה אבל אתה שובר

(1) קשיא

(a) The גמרא asks that בפרס מצרים אינו שובר ought to teach לא תשברו בו אבל שובר בפסח דורות

(b) Why doesn't the גמרא answer that

(i) since there's a direct איסור for שבירת עצם for שני

(ii) it's a קל וחומר that the איסור also applies to לדורות

תד"ה בן נכר

בד"ה בן נכר כו' נראה בעיני דל"ג גבי הדדי כל ערל וגו' כל בן נכר וגו' ול"ג אלא מעתה תושב ושכיר כו' עכ"ל שינוי הגרסות לקיימם תמצא מבואר שם בתוספות פ' הערל גם מה שיש לדקדק בסוגיא זו תמצא שם בתוספות ובפ' ע"פ ועיין גם בחדושינו שם:

תד"ה אבל אתה

תוס' בד"ה אבל אתה כו' כיון דכתיב בפסח שני ועצם לא תשברו בו כ"ש בראשון עכ"ל ק"ק דהא בפ' כיצד צולין ילפינן מדשינה למכתב ועצם לא תשברו בו בפסח שני דאחד עצם שיש בו מוח וא' עצם שאין בו מוח והכי אמרי' לעיל בסמוך לאיסי וא"כ אי לאו דרשה דועבדת לפסח ראשון לענין שביר' עצם א"כ הא דכתיב שבירת עצם בפסח שני אצטריך לגופיה ולא הוה גמרי' מיניה לרבוויי אפי' עצם שאין בו מוח ולרבנן נמי דפליגי לעיל לאיסי כיון דאצטריך שבירת עצם בפסח שני לגופיה לא הוה ידעינן למעט פרטיה דהיינו לא תשחט וגו' ולכך אצטריך ועבדת למילף מיניה שבירת עצם בפסח ראשון ומיניה בפסח שני מכלל חוקת הפסח ואיתר לן שבירת עצם בפסח שני למר כדאית ליה לרבנות עצם שאין בו מוח ולמר למעט פרטי' כדאמרינן לעיל בסמוך ודו"ק:

1) הקדמה

a) דף צו. and דף פה. at פרק כיצד צולין in גמרא

i) שאלה

(1) Why does the תורה say for פסח שני that ועצם לא תשברו בו when there is already the same איסור for פסח ראשון and the תורה already says for פסח שני that ככל חוקת הפסח יעשו אותו

ii) איסי בן יהודה of תשובה

(1) To teach that the איסור applies to both מוח שיש בו מוח and עצם שאין בו מוח

iii) רבנן of תשובה

(1) To be certain פרטים that are set out on דף צה.

2) גמרא here

a) שאלה

i) Why don't we derive from the בו of בו תשברו בו that the איסור doesn't apply to ראשון לדורות

b) מהרש"א as explained by תשובה

i) Because "ועבדת" in הזה בחדש הזאת הועבודה את העבודה הזאת בחדש הזה for עבודות are the same as for פסח מצרים

ii) We then rely on הפסח ככל חוקת הפסח to teach that the איסור applies also to פסח שני

iii) And as a result the פסוק for פסח שני becomes available for the לימודים of איסי and the רבנן

3) תוספות

a) קשיא

i) Why doesn't the גמרא answer that since there is a direct איסור for עצם שבירת עצם for פסח ראשון לדורות that the איסור also applies to פסח שני it's a קל וחומר

4) מהרש"א

a) קשיא

- i) if there were no לימוד from ועבדת to teach that שבירת עצם applies for ראשון לדורות
- ii) we couldn't rely on ככל חוקת הפסה to teach that the איסור applies to פסה שני and we'd instead need to rely on the direct איסור in the פסוק for פסה שני itself and also as the basis of a קל וחומר for פסה ראשון
- iii) so the פסוק for פסה שני wouldn't be available to teach the לימודים of איסי and the רבנן

רש"י ד"ה כדרבה

בפרש"י בד"ה כדרבה אר"י כו' מה להלן ערל אסור בפסח אף כאן כו' עכ"ל כתב מהרש"ל לא דק דזהו דברי רבי יצחק אבל רבה אמר תלתא ממנו כתיבי כו' עכ"ל והאריך ע"ש לא ידענא אמאי לא דק דהא לרבה אר"י נמי חד מהני תלתא ממנו אתא להך ג"ש גופיה דקאר"י מה להלן ערל כו' ורבה לא בא אלא לפרש מלתיה דר"י גופיה כדקאמרינן התם וק"ל:

דף צו: - צד:

סוגיא דפסח אבוד

בסיוע בני רב אליעזר מנחם ובנו נכדי חנא זכרלי

[דף צו עמוד ב] בד"ה אם כשב כו' גבי שלמים כתיב אם יתירא כו' מכלל דעד השתא בכשב איירי דאין כו' עכ"ל פירושו מגומגם דמה"ט מלת כשב נמי מיותר וכפרש"י גופיה לקמן כשב קרא יתירא הוא כדפרישי' כו' מכלל דעד השתא בכשב איירי ושוב מצאתי במהרש"ל שהגיה בזה ע"ש וק"ל:

תוס' בד"ה קודם שחיטת כו' דלא דחייה בידיהם כגון נטמאו בעלים או שמשכו כו' עכ"ל הכי אמרינן ס"פ א"ד לרב גבי מתו בעלים וה"ה בנטמאו בעלים או שמשכו בעלים ידיהם ובשלא נשאר א' מבני החבור' כמ"ש התוס' שם מההיא דלקמן ודו"ק:

בא"ד ובתוס' פליגי ר"י ורבנן איזה מהן יקריב לכתחלה כו' עכ"ל ר"ל בנמצא קודם שחיטת השני אם מקריב הראשון הנמצא או השני המופרש אבל התמורה ודאי לא יקריב לשם פסח כפי' ר"י לקמן וק"ל:

[דף צו עמוד א] בפרש"י בד"ה ה"ג כי אמר שמואל כו' ואמתו בעליה לא קאי דלא משכחת ביה רועה כו' עכ"ל וה"ה דמה"ט לא קאי אתמורת חטאת ור"ל הכי לפום דס"ד השתא דבכפרו בעליה משכחת לה רועה מיהו למסקנא דקאמר דלכפרו בעליה נמי לא משכחת לה רועה ושמואל חדא קאמר וכו' שמתרץ לה רש"י לקמן בע"א דליכא לאוקמא אמתו בעליה דכל מתו בעליה מתות ואילו פסח מתו בעליו אחר חצות רועה כו' ע"ש ודו"ק:

בא"ד באחרת רועה אם כיוצא בו בחטאת רועה אבל אם חטאת כו' עכ"ל כצ"ל:

בד"ה שמואל כר' כו' וה"ה דמצי לתרוצי' שמואל כרבה ס"ל דאמר קודם שחיטה שנינו כו' עכ"ל כצ"ל וק"ק לפירושו דאימא להאי לישנא המתרץ לא בעי לתרוצי הכי משום דאסיק אדעתיה כדפרכינן לקמן מדאר"י עלה כו' מכלל דשמואל סבר חצות קבע וק"ל:
תוספות בד"ה אמר שמואל כו' והכי דייק לקמן כצ"ל:

בד"ה וכללא הוא כו' תמורת חטאת או שמתו בעליה דלמיתה אזלא ואילו בפסח אמרי' כו' דרועה אם כו' עכ"ל כצ"ל ק"ק דלא דמיא דודאי תמורת חטאת גופיה דמתה כיוצא בה תמורת פסח קריבה שלמים אבל תמורת פסח דמתניתין דהיינו תמורת פסח הנמצא דתמורתו מכח קדושה דחוייה קאתי ולהכי לא קריבה כדאמרי' לעיל ויש ליישב ודו"ק:

בד"ה ורועה פי' כו' בעברה שנתה דלאו דחוי גמור הוא דאף לאחר שכפרו בעליה אינה מתה כו' עכ"ל דר"ל מלתא דפסיקא קאמר בעברה שנתה דרועה דאל"כ מאי פריך ליה ממתני' דהתם דקתני בעברה שנתה מתה ואין להקשות דהכא לא חשיב ליה לרועה דחוי גמור ולעיל גבי פסח חשיב ליה לרועה דחוי די"ל דהכא בחטאת (לגבי פסח) לא חשיב לי' לרועה דחוי לגבי מתה אבל בפסח חשיב ליה לרועה דחוי גבי קרב שלמים ודו"ק:

בד"ה קודם חצות כו' דהא שנינו כי קאמר כו' עכ"ל כצ"ל:

[דף צז עמוד ב] בד"ה כדר' אושעיא כו' א"נ איכא למימר דאפי' לא אבדה חשיב כאבודה כו' עכ"ל כצ"ל וצ"ל נמי להאי תירווצא דלא דמי לשאר אבודה כו' כמ"ש התוספות לעיל ודו"ק:

בד"ה אלא שמואל כו' ונראה לר"י דכר"ש נמי לא מתוקם אלא באבודין כו' עכ"ל משום דיש לבעל דין לחלוק לקיים פרש"י דלמאי דמוקי ליה שמואל כר"ש ס"ל היינו אפילו בלאו אבודין ובא ר"י לדחות זה דע"כ דכר"ש נמי לא מתוקם אלא באבודין כו' וק"ל:

בא"ד ואבודת לילה דלאו אבודה (בפסח) [כפסח] קודם כו' כצ"ל:

בא"ד וס"ל בפסח דמית אחר חצות קרב שלמים אף על פי כו' עכ"ל כצ"ל וכ"ה לקמן והיינו דמית בעליו אחר חצות אף על גב דקבעי חצות אין בעלי חיים נדחין לר"ש ומיניה בנמצא אפי' קודם חצות קרב שלמים דאין ב"ה נדחין וק"ל:

בא"ד מיהו חד צד באבד קרב שלמים כגון נמצא אחר חצות וה"ק בכל כו' עכ"ל וק"ל לפי זה מאי פריך לעיל והא כל אבודה לרבי למיתה אזלא ואילו בפסח היכי דאבד קודם כו' אמאי לא שנינן כה"ג דאיכא חד צד באבד דקרב שלמים כגון נמצא אחר חצות וה"ק בכל ענין שבחטאת מתה איכא צד דבפסח קרב שלמים ודו"ק:

1) First פסח שאבד ושחט שני תחתיו on הקדמה

a) רבה

i) If the ראשון was נמצא only after שני was נשחט then the שחיטה of שני wasn't קובע the ראשון with a פסח and the ראשון doesn't count as דהוי בידים and can be קרב as שלמים

ii) If the ראשון was נמצא before שני was נשחט then the שחיטה of שני was קובע the ראשון with a פסח so

(1) the ראשון counts as דהוי בידים and can't be קרב as שלמים and שישתאב

(2) קרבן שלמים is then sold and its דמים is used to buy a קרבן שלמים

b) ר' זירא

i) If the ראשון was נמצא after חצות then חצות wasn't קובע the ראשון with a פסח so the ראשון doesn't count as דהוי בידים and can be קרב as שלמים

ii) If the ראשון was נמצא before חצות then חצות was קובע the ראשון with a פסח so the ראשון counts as דהוי בידים and can't be קרב as שלמים and שישתאב and ירעה עד שישתאב and קרבן שלמים is then sold and its דמים is used to buy a קרבן שלמים

2) Second הקדמה

a) if ראשון counts as דהוי its תמורה is also נדחה and is also רועה

3) מסכת תמורה in משנה

a) There are five חטאות that are מתות

i) ולד חטאת

ii) תמורת חטאת

- iii) חטאת שמתו בעלי
 - iv) חטאת אבודה שנתכפרו בעלי' בבהמה שני' ולאח"כ נמצאת הראשונה
 - v) חטאת שעברה שנתה
- b) Note that
- i) Where אבודה was נמצאת before באחרת בעלי' נתכפרו the אבודה isn't מתה and instead עד שתסתאב תרעה and it's then sold and its דמים is used to buy another קרבן חטאת
- 4) גמרא
- a) ד"ה דריש לקיש at רש"י as explained by ריש לקיש of שיטה
 - i) רועה is instead מתה isn't חטאת שעברה שנתה
 - b) מסכת תמורה in גמרא of קשיא
 - i) חטאת שעברה שנתה מתה for משנה says We established that
 - c) תירוצ'
 - i) ריעותות additional if מתה only says משנה The
- 5) ד"ה כאלו at רש"י
- a) חטאת שעברה שנתה that is רועה – is sold after it becomes a מום בעלת מום and its דמים is put in שופרות as a נדבה to be מקייץ the מזבח
 - b) יהודיע הכהן of מדרש This הלכה is derived from a
- 6) דף צז. at גמרא of המשך
- a) אמר שמואל
 - i) כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים כל שבחטאת רועה בפסח נמי רועה
 - ii) The שמואל of כלל applies to all four of the גמרא assumes that the five חטאת cases that can occur for פסחים namely all five חטאות except ולד חטאת that can't apply to פסחים where the קרבן needs to be a זכר
 - b) "וכללא הוא" of קשיא
 - i) We've established for ריש לקיש that "סתם חטאת שעברה שנתה" – where there is no additional ריעותא – is רועה yet we know from a ברייתא that שנתו is פסח שעברה שנתו and isn't רועה and קרב שלמים
 - ii) This isn't consistent with the כלל of שמואל
- 7) ד"ה ורועה at תוספות
- a) קשיא
 - i) For קרבן the דמים wereנ't yet נתכפר with another בעלים where חטאת שעברה שנתה isn't used for המזבח – קייץ instead בעלים use the דמים to buy a חטאת to achieve this כפרה
 - b) Here's proof by way of a וחומר קל

- i) For the טטאת אבודה we established that
 - (1) If the טטאת is found after באחרת בעלים כפרו גמור there is a דיחוי גמור in the sense that מתה
 - (2) Yet if the טטאת is found before באחרת בעלי' כפרו בעלי' the דין is that רועה עד רועה עד בעלים and שתסתאב דמי' are used to buy a replacement טטאת for בעלים
 - ii) So for טטאת שעברה שנתה
 - (1) Where we'll establish that even after באחרת בעלים נתכפרו בעלים there is no דיחוי גמור because the דין isn't מתה
 - (2) It's a שכן כל that if בעלים weren't yet מכופר באחרת that the דין is that רועה עד רועה עד בעלים and דמי' are used to buy a replacement טטאת for בעלים
- 8) ד"ה ורועה at מהרש"א
- a) שאלה
 - i) How does תוספות know that ריש לקיש says that טטאת שעברה שנתה is רועה and isn't מתה even if באחרת בעלי' נתכפרו בעלי'
 - b) תשובה
 - i) Because otherwise the גמרא in תמורה wouldn't have asked that the משנה in תמורה that says טטאת שעברה שנתה is מתה is a קשיא to ריש לקיש who says רועה
 - ii) Because the גמרא would have answered that the משנה says מתה because it deals with where באחרת בעלי' נתכפרו בעלי'
 - c) קשיא
 - i) Why is it that תוספות in its קל וחומר consider that only מתה counts as a complete דיחוי
 - ii) When we've established that the משנה says that פסח קודם חצות פסח ונמצא קודם חצות פסח counts as בידים and the דין is רועה – not מתה
 - d) תירוץ
 - i) For טטאת where the alternatives are מתה or רועה a case of רועה doesn't count as דיחוי גמור
 - ii) For פסח where the alternatives are רועה or קרב שלמים the case of רועה counts as דיחוי גמור
- 9) ד"ה וכללא הוא at תוספות
- a) קשיא
 - i) We established that the גמרא asked that for טטאת שעברה שנתה the דין is רועה and yet a ברייתא says that פסח שעבר שנתו is קרב שלמים
 - ii) Why didn't the גמרא also ask this קשיא to the כלל of שמואל
 - (1) רועה instead of קרב שלמים isn't תמורת פסח yet תמורת טטאת מתה
- 10) ד"ה וכללא at מהרש"א

- a) תוספות of קשיא to קשיא a)
 - i) רועה is תמורת פסח only where the תמורה is of a קרבן that was נדחה as explained in the הקדמות

11) המשך דגמרא

- a) "וכללא הוא" of קשיא to תירוץ a)
 - i) כי קאמר שמואל באבודין בדחויין לא אמר

12) תירוץ of ביאור – רש"י

- a) חטאת שעברה שנתה כלל for שמואל never said his
- b) חטאת אבודה שכיפרו בעלי' באחרת meaning אבודין only for כלל He said his
- c) שאלה
 - i) חטאת שמתו בעלי' for כלל didn't say his שמואל that גמרא the Why does the
 - d) תשובה
 - i) חטאת אבודה there can be a case where the שמואל will soon explain that for
 - ii) חטאת שמתו בעלי' because in that case there's no case where for חטאת the רועה is דין

13) ד"ה הכי גרסינן at מהרש"א

- a) חטאת שמואל doesn't apply to תמורת חטאת כלל of שמואל that the It's for the same reason

14) מהרש"א of המשך

- a) חטאת רועה is אבודה שמואל will soon establish that there's a case where רש"י the גמרא will
- b) חטאת אבודה is מתה in all cases the same as חטאת בעלי' מתה in all cases But at the end of the סוגיא the גמרא will determine that
- c) חטאת שמתו בעלי' חטאת אבודה and not with חטאת שמתו בעלי' That's why רש"י in the מסקנא needs to set out the following reason why שמואל deals with
- i) מתה is דין חטאת שמתו בעלים for all cases of
- ii) רועה but is קרב שלמים isn't פסח there's a case where the שמתו בעלים פסח but is רועה namely where חטאת אבודה חטאת בעלי' אחר חצות as the גמרא will explain on דף צח. מאן דף for all ר' שמעון דאמרי other than

15) משנה in תמורה מסכת

- a) הפריש חטאתו ואבדה והפריש שני' תחתי' ונמצאת הראשונה הפריש חטאתו ואבדה והפריש שני' תחתי' ונמצאת הראשונה
- i) רבי אחת מהן תקרב ושני' תמות (1)
- ii) חכמים

אין חטאת מתה אלא שנמצאת לאחר שנתכפרו בעלים הא נמצאת קודם שנתכפרו בעלים (1)
רועה

16) גמרא

- a) שמואל of "ואבוד מי משכחת לה" קשיא to the כלל of
- i) שמואל can't follow חכמים because
- (1) we've established for פסה according to זירא ר' that if ראשון was found after נמצא קודם שנשחט שני even if קרב שלמים it's הצות
- (2) yet for חכמים according to רועה the דין is חטאת שנמצאת קודם שנתכפרו בעלים
- b) ואבוד מי משכחת לה קשיא to תירוצו
- i) שמואל agrees with רבי that the חטאת is מתה even if "שנתכפרו בעלים"
- ii) So his כלל is correct that
- (1) Since חטאת אבודה is מתה even if נמצאת before נתכפרו בעלים
- (2) It follows that פסה אבוד that's נמצאת before נתכפרו בעלים is קרב שלמים
- iii) But
- (1) keep in mind that this applies for פסה only if the פסה was found after הצות
- (2) and the גמרא will shortly need to deal with the case where פסה was found before הצות where the דין is רועה

17) רש"י

- a) קשיא
- i) The גמרא here could have answered the קשיא of "ואבוד מי משכחת לה" the same way אחרונה of the גמרא answers this קשיא on ב' עמוד
- ii) namely
- (1) שמואל agrees with רבה that for פסה the ראשון counts as דחוי if נמצא קודם and as a result is רועה and isn't קרב שלמים שחיטה
- (2) So the כלל of שמואל applies even if he follows the שיטה of חכמים

18) ד"ה שמואל כר' סבירא לי' at מהרש"א

- a) Note that at the end of this סוגיא the גמרא is מפריך the שיטה of אחרונה based on proof that ר' יוחנן follows the שיטה of רבה while שמואל follows the שיטה of ר' זירא

19) גמרא of המשך

- a) שמואל of "והא כל אבודה מתה" קשיא to the כלל of
- i) For רבי every case of חטאת אבודה is מתה
- ii) and yet we've established for זירא ר' for פסה אבוד that קרבן פסה that was נמצא before הצות is רועה and isn't קרב שלמים
- b) תירוצו

- i) The same way that we've established that the side of the כלל of שמואל applies only to הטאת that's אבודה
 - ii) The side of the כלל of שמואל applies only to פסה that's אבוד – and a קרבן פסה that was נמצא before הצות doesn't count as "אבוד"
 - iii) Similarly a הטאת that was אבודה בלילה and was found at אור בוקר is רועה and isn't מתה
- c) קשיא
- i) Since
 - (1) disagrees with חכמים and holds that הטאת אבודה is מתה even if found before בעלים שנתכפרו
 - (2) And שמואל doesn't include in his כלל the דין of רועה for בלילה because this הטאת doesn't count as "אבודה"
 - ii) Where for רבי is there a case that הטאת that counts as אבודה is רועה and to which the כלל of שמואל applies that "כל שבחטאת רועה בפסה רועה"
- d) תירוץ
- i) ר' אושעיא is רועה in the case of הטאת where הפריש שתי חטאות לאחריות and the דין is that מתכפר באחת מהן והשני תרעה
- 20) רש"י
- a) קשיא
 - i) The case of ר' אושעיא doesn't deal with הטאת אבודה and we've established that שמואל says his כלל only for אבודה
 - b) תירוץ
 - i) This קשיא is correct but the גמרא is מפריך this שיטה with another קשיא anyway as we'll show below
- 21) ד"ה כדר' אושעיא at תוספות
- a) First תירוץ of ר"י to the קשיא of רש"י
 - i) Part 1
 - (1) ר' אושעיא says רועה also where חטאת ב' הפריש חטאת אחת and one חטאת became אבודה afterwards and was נמצאת with the other חטאת בעלים
 - (2) ר' אושעיא agrees with רבי
 - (3) It's for that case where the כלל of שמואל applies according to רבי that wherever הטאת is רועה the דין for קרבן פסה is also רועה in a similar situation – namely where a person was מפריש ב' פסחים לאחריות and he was מקריב one of them the other is רועה even if the other became אבוד and was נמצאת
 - ii) Part 2
 - (1) שאלה

- (a) Why in fact does רבי agree with ר' אושעיא that the דין for אבודה is רועה in the case of חטאות ב' הפריש ב' חטאות
- (2) תשובה
- (a) תוספות רבי relies on a certain סברא mentioned by ר' אושעיא
- (b) The פרטים of this סברא aren't relevant here
- b) Second תירוץ of ר"י – אי נמי – to the קשיא of רש"י
- i) The case of ר' אושעיא doesn't deal with where there was an actual אבודה
- ii) The כלל of שמואל is still correct because the חטאת that wasn't used for כפרה **counts as** אבודה based on a second סברא mentioned by תוספות
- iii) The פרטים of this second סברא also aren't relevant here
- 22) ד"ה כדר' אושעיא at מהרש"א
- a) For the תירוץ of תוספות "אי נמי" also needs to rely on the סברא of the first תירוץ to explain why the חטאת that **counts as** אבודה is רועה
- 23) גמרא of המשך
- a) שמואל to קשיא
- i) In fact for פסח if פסחים לאחריות ב' הפריש ב' מקריב one of them the other counts as פסח מותר that's קרב שלמים
- ii) And this doesn't fit with the כלל of שמואל that wherever חטאת is רועה then in a similar case פסח is also רועה
- b) מהרש"א as explained by רש"י according to תירוץ
- i) Part 1
- (1) רבי שיטה doesn't follow שמואל
- (2) ר' שמעון agrees with שמואל שיטה that
- (a) all five חטאות are מתות in all cases so that for example חטאת אבודה is מתה even if נמצאת before בעלים were מכופר with another קרבן – the same as רבי
- (b) Wherever there was no אבודה and בעלים were מכופר with another קרבן the דין is also מתה contrary to the שיטה of ר' אושעיא
- (c) It follows that the כלל of שמואל is correct also in the case of ר' אושעיא since for חטאת the דין is מתה and for פסח the דין is קרב שלמים
- ii) Part 2
- (1) שאלה
- (a) But when does the second half of the כלל of שמואל apply that where רועה is חטאת then פסח is also רועה
- (2) תשובה

- (a) In fact שמואל never said כל – he only said כל שבחטאת רועה בפסח רועה שבתאמת רועה שבתאמת מתה בפסח קרב שלמים
- (b) And this applies both for אבוד even if נתכפרו בעלים באחרת before the אבוד was נמצאת and also for the case of ר' אושעיא where there is no אבוד
- (c) In other words שמואל and ר' שמעון deal with all cases where נתכפרו איבוד whether or not there was באחרת

24) ד"ה אמר שמואל at מהרש"א as explained by ד"ה אלא שמואל at תוספות

- a) Contrary to רש"י it must be that שמואל says his כלל only for אבודין
- b) Because if שמואל says his כלל also where there was no איבוד
 - i) there would be the קשיא that for פסח the דין is רועה if נמצא before הצות even though חטאת that's חטאת לילה מתה according to ר' שמעון who says חטאת is מתה in all cases
- c) But if שמואל says his כלל only for אבודין
 - i) There would be no קשיא
 - (1) Because even though חטאת אבודת is מתה in all cases still שמואל in his כלל doesn't deal with אבודת לילה that doesn't count as "אבודת"
 - (2) And neither does שמואל deal with פסח that was נמצא before הצות because we've established that פסח that was נמצא before הצות doesn't count as "אבוד"

25) { צריך עיון }

- a) Based on a careful reading of רש"י it can be argued that רש"י agrees with ר"י that although ר' שמעון says מתה even if there was no איבוד still שמואל says his כלל only for אבודין }

26) בא"ד וסבירא לי' בפסח at מהרש"א as explained by תוספות of המשך

- a) קשיא
 - i) At דף צה. the גמרא says for פסח that if בעלים were alive at הצות but died afterwards that ר' שמעון holds that אינן נדחין and the בהמה is קרב שלמים even though הצות was קובע the קרבן as a פסח
 - ii) Now
 - (1) since we established that שמואל agrees with ר' שמעון
 - (2) How can שמואל hold that חטאת קודם הצות for פסח is רועה because הצות was נדחה and the בהמה was קובע
- b) תירוץ
 - i) בעלי חיים אין נדחין of נקודה ר' שמעון doesn't follow שמואל

27) רשב"ם of שיטה – תוספות of המשך

- a) שמואל in fact says his כלל also where there is no איבוד

b) קשיא

i) We've established that if שמואל says his כלל also where there is no איבוד the דין of רועה for פסח that is נמצא קודם הצות is a קשיא to his כלל

c) תירוץ

i) שמואל in his כלל says only that wherever חטאת מתה there is a צד where פסח is נמצא לאחר הצות קרב שלמים namely where

28) ד"ה מיהו חד צד at מהרש"א

a) at an earlier שלב of the סוגיא we established that

i) if שמואל agrees with רבי that חטאת אבודה is מתה even if נמצאת before נתכפרו בעלים

ii) it would be a קשיא to the כלל of שמואל that the משנה says that פסח that's אבוד is נמצא קודם הצות – and not קרב שלמים – if it's הצות

b) רשב"ם to קשיא

i) Why didn't the גמרא answer that שמואל in his כלל says only that wherever חטאת מתה there is a צד where פסח is קרב שלמים namely where הצות

דף צז:

תד"ה המפריש

בד"ה המפריש כו' אבל קודם פסח יביא בדמיה פסח וכן מחלק כו' בפ' אלו קדשים עכ"ל
וכן מחלק רש"י לקמן בשמעתיה גבי פסח שנתערב בזבחים ע"ש:

תד"ה ויביא בדמי'

בד"ה ויביא בדמיה כו' אלא אפי' מקדיש נקיבה לאשמו כו' ותימכר ויביא אשם כו' עכ"ל
והתם מפורש טעמא דמגו דנחתא לה קדושת דמים נחתא לה קדושת הגוף ע"ש:

דף צח.

רש"י ד"ה שמע מינה יש דיחוי בדמים

[דף צח עמוד א] בפירש"י בד"ה [ש"מ יש דחוי בדמים] כו' לא אלימא למימר ביה כו' תשובת רבינו עכ"ל כל זה הפי' אינו מפרש"י אלא מתשובותיו כמ"ש התוס' ובפי' מוגה בפרש"י שלפנינו מצאתי ש"מ יש דחוי בדמים אפי' הדמים נדחין מדלא קתני ויביא בדמיהן פסח עכ"ל וזה שלא כדברי התוס' שכתבו קודם פסח יביא בדמים פסח ומ"ש בא"ד ותמיה לי אמאי גרע ממותר הפסח כו' ונטרחו ונייתי במותר עכ"ל כצ"ל לפי פי' תשובת רבינו לא הבנתי הקושיא אלא לפי הפי' שכתבתי דדמיה נדחין מפסח קשיא ליה שפיר דמאותן דמים דכבר נדחו למותר הפסח יביא פסח גופיה וק"ל:

1) משנה

a) המפריש נקיבה לפסחו או זכר בן שתי שנים ירעה עד שיסתאב ויביא בדמיו שלמים

2) ד"ה ויפריש נקבה לפסחו at תוספות

a) קרבן פסח can be used to buy פסח that becomes available before דמיו

b) the משנה that says דמיו is used to buy שלמים deals with דמים that becomes available after פסח

3) גמרא

a) The משנה proves that יש דיחוי בדמים

4) "יש דחוי בדמים of ביאור

a) תשובת רש"י

i) יש דיחוי בדמים means that even a בהמה that was הוקדש with דמים and is קדושת דמים can't itself be used for a קרבן – the בהמה needs to be sold and דמיו can be used to buy a קרבן

b) רש"י of פירוש מוגה of תשובה

i) יש דיחוי בדמים means that even דמיו is נדחה and can't be used to buy a קרבן

5) מהרש"א

a) Part 1

i) The פירוש מוגה of רש"י obviously disagrees with the שיטה of תוספות mentioned earlier

b) part 2

i) "תשובת רבינו" after רש"י in הגה"ה in

(1) ותמיהה לי אמאי גרע ממותר הפסח שראוי לפסח כדאמרינן בהאשה דך פט. ונטרחו ונייתי במותר"

ii) Note that

(1) Since the הגה"ה asks that it ought to be מותר to use דמיו to buy a פסח קרבן

(2) The הגה"ה obviously asks its קשיא to פירוש מוגה and not to רבינו תשובת

רש"י ד"ה הפסח שנתערב בג' זבחים

בד"ה הפסח שנתערב כו' בזבחים ג' טלאים אחד של פסח ואחד של אשם ואחד של עולה כו' עכ"ל לא ידענא ל"ל למנקט ג' טלאים בנתערב נמי הפסח בטלה א' של אשם או של עולה נמי איכא לפרושי הכי וק"ל:

תוס' בד"ה ש"מ דחוי

תוס' בד"ה ש"מ דחוי כו' דאפשר למעוטי בתקנתא ולא דחוי גמור כו' עכ"ל ר"ל דאפשר למעוטי מעיקרא קודם י"ט הנהו ענבים דאשחור ע"ש וק"ל:

בד"ה וש"מ יש דחוי כו'

בד"ה וש"מ יש דחוי כו' דמשכחת לה דחוי [כו'] קדושת הגוף כו' ולהכי אצטריך תו לאשמעינן דאפילו בדמים יש דחוי כו' עכ"ל אף על גב דבדחוי מעיקרא דהכא ממילא שמעינן מינה דחוי דמים מ"מ נ"מ בדוכתא אחריתא דמצינו זה בלא זה וק"ל:

רש"י בד"ה אם

[דף צח עמוד ב] בפרש"י בד"ה אם שלו כו' על שלו הם נמנין ושוב אין כו' כצ"ל:

בד"ה ושלחן

בד"ה ושלחן יוצא לבית השריפה שמא שלו נשחט ראשון כו' עכ"ל בשנשחטו כאחד נמי איכא למימר האי טעמא דא"א לצמצם ושמא שלו נשחט ראשון ותדע דאם נימא דאפשר לצמצם שנשחטו כאחד היאך יוצאין בפסח זה והרי אין נמנין על שני פסחים כאחד ודו"ק:

תוספות בד"ה ופטורין

תוספות בד"ה ופטורין כו' שכח לפני זריקה חייבין כו' עכ"ל היינו הך דתני בפ' האשה שכח רבו מה אמר לו אם גדי אם טלה דקאמר אביי עליה שכח לפני זריקה חייבין לעשות פסח שני דכי אזדריק לא חזי לאכילה ויש לעיין בזה אמאי לא דמי הך לדהכא דה"ג הכא דכי אזדריק לא חזי לאכילה:

הדרן עלך מי שהי'